

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

1	0	0	1	6
---	---	---	---	---

Exam. Code :

5	0	0	1
---	---	---	---

**Bachelor of Arts (FYUP) 1st Semester
(2124)**

PUBLIC ADMINISTRATION (In all Mediums)

Paper : Fundamentals of Public Administration PUBDSC1

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 90

Note :— Attempt **FIVE** questions in all including Q. No. 1, which is compulsory and selecting **ONE** question from each unit.

1. Answer any **NINE** of the following in about **25-30** words each :

- (i) Write the name of two scholars associated with the Managerial view of Public Administration.
- (ii) Give any two points of significance of Public Administration.
- (iii) Write the similarities between Public and Private Administration.
- (iv) Write a note on the relationship of Public Administration with Law.
- (v) Explain Gangplank.
- (vi) Give three demerits of Hierarchy.
- (vii) Write a note on features of Formal Organizations.
- (viii) Give two sources of Authority.
- (ix) 'Authority and Responsibility go hand in hand'—Comment.
- (x) Write four examples of a Government Company.
- (xi) Write the qualities possessed by a Leader.
- (xii) Discuss the hindrances to effective Coordination.

9×2=18

UNIT-I

2. Discuss the Nature and Scope of Public Administration. 18
3. Discuss the similarities and dissimilarities between Public and Private Administration. 18

UNIT-II

4. Write the features, merits and demerits of Formal and Informal Organizations. 18
5. Define Public Corporation. Give its merits over a Government Department. 18

UNIT-III

6. Define Centralization. Give its features, advantages and disadvantages. Discuss the factors affecting Decentralization. 18
7. Define Decision-Making. Discuss the process of Decision-Making in detail. 18

UNIT-IV

8. Define Communication. Give its process. Discuss the hindrances to effective Communication. 18
9. What is Supervision ? Give its aspects and techniques. Write the duties and qualities of a good Supervisor. 18

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- कुल पाँच प्रश्नों के उत्तर दीजिये, प्रश्न सं. 1 भी शामिल है। जो कि अनिवार्य है तथा प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न का चयन कीजिये।

1. निम्नलिखित में से किन्हीं नौ प्रश्नों के उत्तर लगभग 25-30 शब्दों में दीजिये :
 - (i) लोक प्रशासन के प्रबंधकीय दृष्टिकोण से जुड़े दो विद्वानों के नाम लिखिये।
 - (ii) लोक प्रशासन के महत्व के कोई दो मुख्य बिंदु बताएं।
 - (iii) लोक और निजी प्रशासन के बीच समानताएँ लिखिए।
 - (iv) कानून के साथ लोक प्रशासन के संबंध पर एक टिप्पणी लिखिये।
 - (v) गैंग्प्लैंक की व्याख्या कीजिये।
 - (vi) पदानुक्रम के तीन दोष बताइये।
 - (vii) औपचारिक संगठनों की विशेषताओं पर एक टिप्पणी लिखिये।
 - (viii) अधिकार के दो स्रोत बताइये।

- (ix) 'अधिकार और जिम्मेदारी साथ-साथ चलते हैं'- टिप्पणी कीजिये।
 (x) सरकारी कंपनी के चार उदाहरण लिखिये।
 (xi) एक नेता के पास क्या गुण होने चाहिये।
 (xii) प्रभावी समन्वय में आने वाली बाधाओं पर चर्चा करें।

9×2=18

यूनिट-I

2. लोक प्रशासन की प्रकृति और दायरे पर चर्चा करें। 18
 3. सार्वजनिक और निजी प्रशासन के बीच समानता और असमानताओं पर चर्चा करें। 18

यूनिट-II

4. औपचारिक और सूचना संगठनों की विशेषताओं, गुणों और दोषों को लिखें। 18
 5. सार्वजनिक निगम को परिभाषित करें। सरकारी विभाग की तुलना में इसके गुणों को बताएँ। 18

यूनिट-III

6. केंद्रीकरण को परिभाषित करें। इसकी विशेषताओं, लाभों और हानियों को बताएँ। विकेंद्रीकरण को प्रभावित करने वाले कारकों पर चर्चा करें। 18
 7. निर्णय लेने को परिभाषित करें। निर्णय लेने की प्रक्रिया पर विस्तार से चर्चा करें। 18

यूनिट-IV

8. संचार को परिभाषित करें। इसकी प्रक्रिया बताएँ। प्रभावी संचार में आने वाली बाधाओं पर चर्चा करें। 18
 9. निरीक्षण क्या है ? इसके पहलू और तकनीक बताएँ। एक अच्छे निरीक्षण कर्तव्य और गुण बताएँ। 18

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ, ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1 ਜੋ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ।

1. ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :
 (i) ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਦੋ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।

- (ii) ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਦੇ ਕੋਈ ਦੋ ਨੁਕਤੇ ਦੱਸੋ।
- (iii) ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।
- (iv) ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- (v) ਗੈਂਗਪਲੈਂਕ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- (vi) ਲੜੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਦੋਸ਼ ਦੱਸੋ।
- (vii) ਰਸਮੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- (viii) ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਦੋ ਸਰੋਤ ਦਿਓ।
- (ix) 'ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚਲਦੇ ਹਨ' - ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੋ।
- (x) ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਲਿਖੋ।
- (xi) ਲੀਡਰ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖੋ।
- (xii) ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤਾਲਮੇਲ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। $9 \times 2 = 18$

ਯੂਨਿਟ-I

- 2. ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
- 3. ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-II

- 4. ਰਸਮੀ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਔਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖੋ। 18
- 5. ਪਬਲਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਸਰਕਾਰੀ ਮਹਿਕਮੇ ਨਾਲੋਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦਿਓ। 18

ਯੂਨਿਟ-III

- 6. ਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਫਾਇਦੇ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੱਸੋ। ਵਿਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
- 7. ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-IV

- 8. ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਿਓ। ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸੰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
- 9. ਨਿਗਰਾਨੀ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕ ਦਿਓ। ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਅਤੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖੋ। 18